גואטמלה

מחלקת ניהול סיכונים

דצמבר 2023

	דירוג	תחזית	מתאריך	אשרור אחרון
אשרא	4/7	...	...	...
OECD	4/7	...	אוקטובר 2014	...
Fitch	BB	יציבה	פברואר 2023	פברואר 2023
Moody's	Ba1	יציבה	יוני 2010	יוני 2022
S&P	BB	יציבה	אוקטובר 2017	אפריל 2023

שוכנת במרכז אמריקה. גובלת בצפון האוקיינוס השקט, מקסיקו, בליז, אל סלבדור והונדורס.

נתונים כלליים:

אוכלוסייה:	19 מיליון איש, (הערכה לשנת 2023)
שטח:	109 אלף קמ"ר
עיר בירה:	גואטמלה סיטי
תמ"ג לנפש:	5,475 דולר (שנת 2023)
משאבי טבע:	נפט, ניקל, עצים נדירים, דגים, כוח מים
שפה רשמית:	ספרדית
מטבע:	קצאל גואטמלה

נקודות חוזק

- הכלכלה משמעותית באזור מרכז אמריקה
- קשרים חזקים עם ארה"ב
- מדיניות תקציבית אחראית לאורך זמן
- יחסי חוב נמוכים, תמהיל חוב נוח
- עתודות מט"ח גבוהות
- פוטנציאל בתחום הכרייה

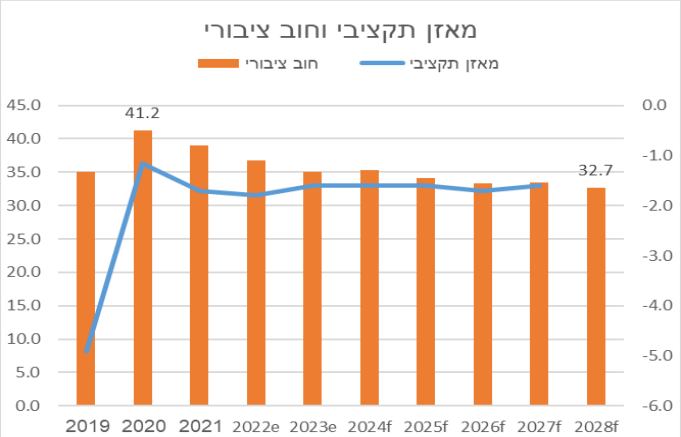
סיכונים ואתגרים

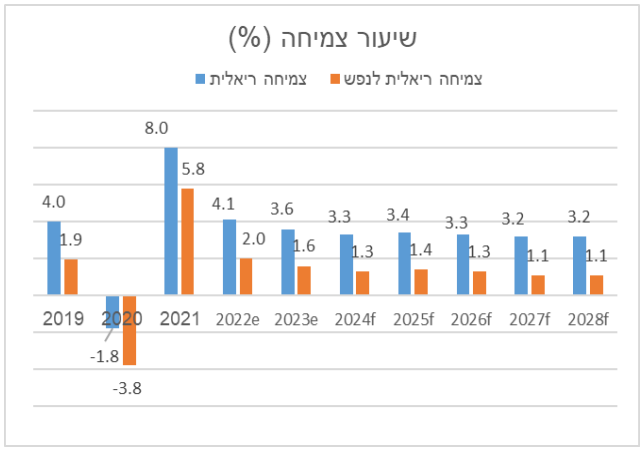
- תלות גבוהה בארה"ב
- חוסר יציבות פוליטית
- חלק גדול מפעילות כלכלית אינו פורמלי מה שמגביל את פוטנציאל הצמיחה
- מוסדות ציבוריים חלשים, שחיתות, עוני ומדד פיתוח הון אנושי נמוך.
- סביבה עסקית מאתגרת

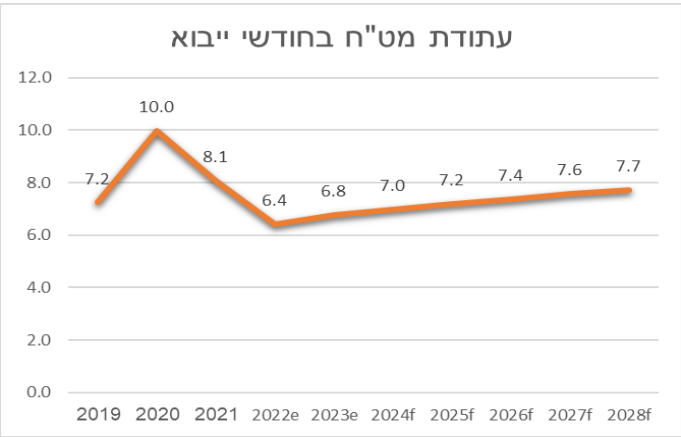
מדד השחיתות, ארגון TI (2022)	150/180
מדד הפיתוח האנושי (HDI), האו"ם (2021-2022)	135/189
מדד הדמוקרטיה של EIU (2022)	98/167 Hybrid regime
DSA	Moderate (מאי 2023)

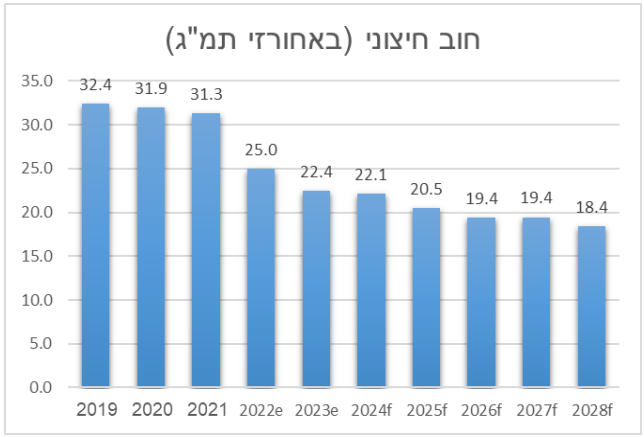
מדדים כלכליים:

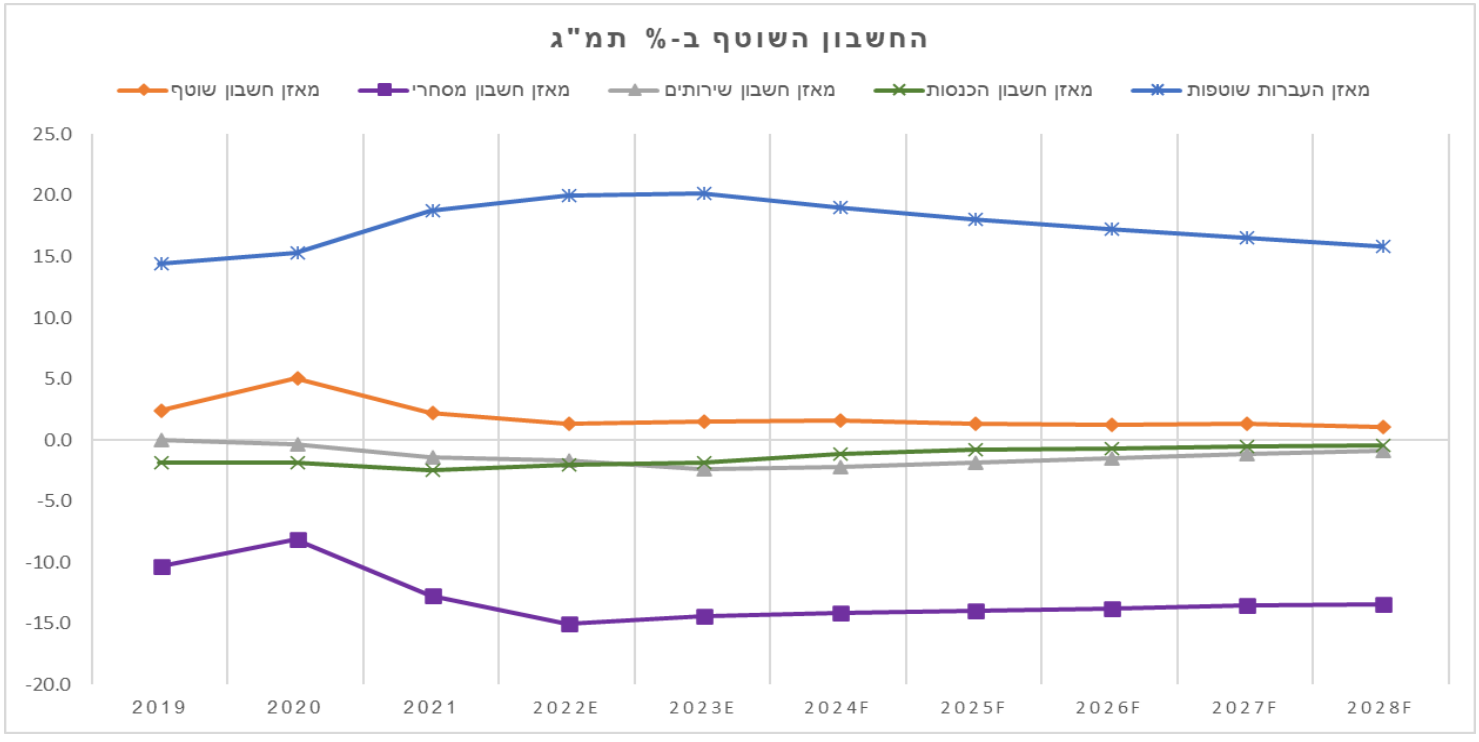
	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f	2025f	2026f	2027f	2028f
אינפלציה (ממוצע %)	2.2	3.4	2.9	2.6	2.9	2.5	2.3	2.2	2.2	2.2
צמיחה ריאלית (%)	4.0	-1.8	8.0	4.1	3.6	3.3	3.4	3.3	3.2	3.2
מאזן תקציבי (% תמ"ג)	-2.2	-4.9	-1.2	-1.7	-1.8	-1.6	-1.6	-1.6	-1.7	-1.6
חוב ציבורי (% תמ"ג)	35.1	41.2	39.0	36.8	35.1	35.3	34.1	33.3	33.5	32.7
מאזן החשבון השוטף (% תמ"ג)	2.4	5.0	2.2	1.3	1.5	1.6	1.4	1.2	1.3	1.1
חוב חיצוני (% תמ"ג)	32.4	31.9	31.3	25.0	22.4	22.1	20.5	19.4	19.4	18.4
עתודות מט"ח (בחודשי יבוא)	7.2	10.0	8.1	6.4	6.8	7.0	7.2	7.4	7.6	7.7

מאזן תקציבי וחוב ציבורי
חוב ציבורי
מאזן תקציבי
45.0
40.0
35.0
30.0
25.0
20.0
15.0
10.0
5.0
0.0
0.0
-1.0
-2.0
-3.0
-4.0
-5.0
-6.0
41.2
32.7
2019 2020 2021 2022e 2023e 2024f 2025f 2026f 2027f 2028f

שיעור צמיחה (%)
צמיחה ריאלית
צמיחה ריאלית לנפש
4.0
1.9
-1.8
-3.8
8.0
5.8
4.1
2.0
3.6
1.6
3.3
1.3
3.4
1.4
3.3
1.3
3.2
1.1
3.2
1.1
2019 2020 2021 2022e 2023e 2024f 2025f 2026f 2027f 2028f

עתודת מט"ח בחודשי ייבוא
12.0
10.0
8.0
6.0
4.0
2.0
0.0
7.2
10.0
8.1
6.4
6.8
7.0
7.2
7.4
7.6
7.7
2019 2020 2021 2022e 2023e 2024f 2025f 2026f 2027f 2028f

חוב חיצוני (באחורזי תמ"ג)
35.0
30.0
25.0
20.0
15.0
10.0
5.0
0.0
32.4
31.9
31.3
25.0
22.4
22.1
20.5
19.4
19.4
18.4
2019 2020 2021 2022e 2023e 2024f 2025f 2026f 2027f 2028f

החשבון השוטף ב-% תמ"ג
מאזן חשבון שוטף
מאזן חשבון מסחרי
מאזן חשבון שירותים
מאזן חשבון הכנסות
מאזן העברות שוטפות
25.0
20.0
15.0
10.0
5.0
0.0
-5.0
-10.0
-15.0
-20.0
2019 2020 2021 2022E 2023E 2024F 2025F 2026F 2027F 2028F

רקע ומאפיינים פוליטיים:

סוג המשטר: רפובליקה נשיאותית			**שנת קבלת עצמאות:** 1821 (מספרד)
עומד בראש המדינה: נשיא Alejandro GIAMMATTEI (מאז ינואר 2020)	**הבחירות הבאות:** 2027		**אורך תקופת הכהונה:** 4 שנים
מבנה הפרלמנט: חד ביתי – קונגרס	**מס' מושבים:** 160	**אורך תקופת הכהונה:** 4 שנים	**הבחירות הבאות:** 2027

תרבות המאיה שגשגה בגואטמלה ובאזורים הסובבים אותה במהלך אלף השנים הראשונות לספירה. לאחר כמעט שלוש מאות שנה כמושבה ספרדית, זכתה גואטמלה בעצמאותה בשנת 1821. במהלך המחצית השנייה של המאה ה-20 המדינה חוותה מגוון ממשלות צבאיות ואזרחיות, כמו גם מלחמת גרילה של 36 שנים. בשנת 1996 חתמה הממשלה על הסכם שלום המסיים באופן רשמי את הסכסוך הפנימי.

הבחירות הכלליות נערכו ביוני 2023. הנשיא הנבחר הוא ברנאדו ארבלו מטעם מפלגת מרכז-שמאל בשם Movimiento Semilla. הבחירות לא עברו בצורה חלקה. מספר מועמדים לנשיאות נפסלו מסיבות טכניות, תוצאות הסיבוב הראשון התפרסמו באיחור עקב טענות משפטיות מצד כמה מפלגות, ממשיכים ניסיונות להשעות את מפלגת Semilla ואת מועמדותו של ארבלו. באוקטובר 2023 בית המשפט החוקתי אישר את ההשעיה הזמנית של מפלגת סמיליה למרות מחאות והתנגדות מצד ארה"ב וגופים בינלאומיים. צעדים אלו מכוונים לביטול תוצאות בחירות ועלולים להגביר את חוסר היציבות הפוליטית במדינה בטווח הקצר.

ארבלו שממצב את העצמו כמיישם רפורמות ומקדם מאבק נגד שחיתות, אמור להתחיל את כהונתו בינואר 2024. במידה וכך יקרה, הוא צפוי להמשיך את קו המדיניות הנוכחי תוך הגדלת הוצאה חברתית שימומנו בעל ידי גביית המיסים והגדלת חוב. יחד עם זאת, מדיניות פיסקלית של המדינה מתאפיינת בשמרנות יחסית, כאשר קיימת התנגדות פנימית להעלאת מיסים וצבירת חובות. לאחר הבחירות קונגרס המדינה נותר מפולג, 160 מושבים מתחלקים בין 17 מפלגות. בבחירות האחרונות מפלגת הנשיא היוצא זכתה ל-38 מושבים, אחריה מפלגת אופוזיציה UNE עם 28 מושבים ובמקום השלישי מפלגת הנשיא הנכנס עם 23 מושבים בלבד. הרכב הקונגרס עלול להקשות על הנשיא בהעברת מדיניותו, מאחר ונגדו תעמוד אופוזיציה חזקה.

גואטמלה מתמודדת עם רמת שחיתות גבוהה, מדדי הממשל במדינה מתדרדרים מאז שבשנת 2019 גורש מהמדינה צוות שך האו"ם למאבק בשחיתות. יעילות הממשל הנמוכה נובעת מחולשת מערכת הבלמים והאיזונים בין מוסדות השלטון, חוסר אחריות, תפיסות שחיתות והיסטוריה של יישום מדיניות חלש.

מדיניות מקרו-כלכלית שמרנית צפויה להישמר לאחר כניסתו של הנשיא החדש, תוכניתו שנקראת גואטמלה 2056 כוללת עשרה תחומי עבודה הקשורים למאבק בשחיתות, שיפור איכות הסביבה, חיזוק הבטחון הדמוקרטי ונושאים חברתיים. עם זאת, הכנסות נמוכות ממסים יגבילו את יכולתה של הממשלה לממן את יוזמותיה לאורך כהונתה. למרות שהנשיא ארבלו אותת על כוונתו להגדיל את בסיס המס, סביר להניח שהתקדמותו בנשוא תהיה מוגבלת, בין היתר בגלל ניסיונות המגזר העסקי לבלום העלאות המסיים לחברות באמצעות השפעתו על מחוקקים.

יחסי חוץ

ארה"ב היא שותפת סחר העיקרית של גואטמלה, מקור עיקרי ליבוא ושור יצוא עיקרי של המדינה. היחסים עם ארה"ב ימשיכו להיות חזקים בשנים הקרובות. למרות הסכמים בילטרליים והבטחות לסיוע בחיזוק כלכלת גואטמלה שיפחיתו את התמריצים לעזיבת המדינה, שיעורי ההגירה לארה"ב ימשיכו להיות גבוהים. ארה"ב יתמכו בניסיונות הממשל החדש במאבק נגד שחיתות.

החברות של גואטמלה בהסכם הסחר החופשי של הרפובליקה הדומיניקנית-מרכז אמריקה (DR-CAFTA) עם ארה"ב, לצד חיזוק קשרים עם עמיתיה האזוריים, הגדילו את הזדמנויות ההשקעה במדינה. תחרות עזה על השקעות זרות ישירות (FDI) ברחבי מרכז אמריקה נמשכת, במיוחד במגזר המאקילה (מפעלי יצור והרכבה ליצוא מחדש). תעשיית המאקילה של גואטמלה סבלה בשנים האחרונות עקב יתרונות תחרותיים של אזורי סחר חופשי אחרים באזור, הניסיונות לרפורמה באזורי הסחר החופשי שלה עדיין לא נשאו פרי. זרימת ה-FDI תישאר נמוכה יחסית בשנים 2023-27 בשל מחסור בכוח עבודה מיומן, שחיתות, חולשת מוסדות ציבוריים, מצב תשתיות ירוד ושיעור פשיעה גבוה.

גואטמלה היא אחת מ-3 מדינות מרכז אפריקה (לצד בליז ופרגואי) שמכירה בעצמאותה של טאיוואן. למרות שהנשיא הנכנס הבטיח לשמור על קשרי המדינה עם טאיוואן, הזדמנויות לגוון את מקורות המימון ולקבל הלוואות מסין עשויות להוות תמריץ להתרחקות.

קרן המטבע - התוכנית האחרונה של גואטמלה עם קרן המטבע הבינלאומית היתה בשנים 2009 עד 2010 מסוג Stand-By בשווי של כ-800 מיליון דולר. בנוסף, ביוני 2020 אושרה למדינה הלוואה מסוג RFI בגובה כ-550 מיליון דולר לצורך סיוע בהתמודדות עם מגפת קורונה. המדינה לא משכה את הכספים שקיבלה במסגרת שתי התוכניות. בסקירה השנתית של הקרן שפורסמה במאי 2023, צוות הקרן מדגיש את יציבות הכלכלה, את ההתנהלות הפיסקלית והחיצונית שמרנית ואת יתרות מט"ח הגבוהות, לצד הצורך בקידום הרפורמות בתחומים רבים, לרבות להגדלת הכנסות ממסים, פיתוח הון אנושי, שיפור שקיפות הנתונים ועוד.

באוגוסט 2021 קרן המטבע העבירה הקצאה תקופתית רוחבית לכלל המדינות החברות בה, בהתאם לגודל הכלכלה בכל מדינה. במסגרת הקצאה זו, גואטמלה קיבלה תמיכה של כ-575 מיליון דולר.

מועדון פריז- המדינה פרסה את חובותיה פעם אחת במסגרת מועדון פריז, ההסדר משנת 1993 שולם במלואו.

מאפיינים כלכליים

לגואטמלה כלכלה בעלת משמעות אזורית. היא בעלת אוכלוסיה גדולה וצומחת, הפעילות הכלכלית שלה בין הגדולות באזור עם תוצר מעל 100 מיליארד דולר ב-2023. הכלכלה מציגה צמיחה שנתית יציבה של כ-3.5% בעשור האחרון בתמיכת ניהול פיסקלי ומוניטארי אחראיים. יחד עם זאת, יציבות כלכלית אינה מתורגמת לירידה בשיעורי העוני שעדיין נחשב לבין הגבוהים בהשוואה למדינות שכנות. לפי הבנק העולמי, מעל 55% מאזרחי גואטמלה חיים בעוני. שיעור פעילות כלכלית לא רשמית נותר גבוה ומשפיע על כ-70% מהאוכלוסייה בגיל העבודה. שירותי ממשל לא יעילים ולא נגישים, הזדמנויות תעסוקה מוגבלות וחוסר בטחון תזונתי גורמים לשיעורי הגירה גבוהים ויוצרים תלות משמעותית של משקי הבית בהעברות כספים מהמועסקים בחו"ל.

כלכלת המדינה מגוונת, היא מתבססת על סקטור שירותים (מסחר ותיירות), יצור (הרכבות קלות, עיבוד מזון, טקסטיל) וחקלאות (הל, סוכר, בננות, קפה). בין המאפיינים חשובים בכלכלת המדינה הם המספר הגדול של מפעלי מאקילה בבעלות קוראנית. מדובר במפעלים שבדר כלל פטורים ממכס וממסים נוספים, מפעלים מסוג זה קיימים ברחבי אמריקה הלטינית. מפעלי מאקילה משתמשים בחומרי גלם ומרכיבים, מייצרים או מעבדים אותם ומייצאים מוצר מוגמר, פעילותם גדלה בזכות כוח העבודה הגדול והזול במדינה. רוב הלקוחות של מפעלי מאקילה נמצאים בארה"ב, וביניהם רשתות ומותגים אמריקאיים גדולים.

גואטמלה חשופה לאסונות טבע ואירועי מזג האוויר קיצוניים שגורמים להרס תשתיות ופגיעה בפעילות חקלאית, הפצת מחלות ושיבוש שירותים חיוניים. שתי סופות הוריקן שפקדו את המדינה בשנת 2020 השאירו אחריהן נזקים בשווי כולל של 0.8% מהתמ"ג. לכלכלת המדינה פוטנציאל לא מנוצל גדול בזכות אוכלוסיה גדולה ומשאבי טבע בהן היא עשירה. קרבתה לארה"ב מספקת הזדמנויות בתחומים רבים, וביניהם תעשיית כריה. המדינה עשירה במשאבי טבע כגון ניקל, עופרת, זהב, ברזל ואחרים.

יישום השינויים המהותיים שיטפחו צמיחה ארוכת טווח וישפרו את האקלים העסקי יהיה קשה בטווח הבינוני. הרפורמות הנדרשות כוללות צעדים להרחבת כוח העבודה המיומן של המדינה, חיזוק המערכת המוסדית וטיפול בתשתית האנרגיה שנמצאת במצב ירוד ולא מצליחה לספק את הצרכים הפנימיים של המדינה. ההתקדמות בנושאים אלו צפויה להיות מוגבלת בשנים 2024-28.

צמיחת התוצר של גואטמלה יירד בשנת 2023 ל-3.3% מהתמ"ג (לעומת 3.6% ב-2023) עקב האטה בכלכלת ארה"ב. ארה"ב

היא שוק יצוא הגדול ביותר עבור המדינה ומקור עיקרי להעברות שוטפות שתומך בצורה משמעותית בצריכה פרטית. בטווח ארוך יותר, המשך צימחה יציבה בארה"ב ובאירופה יתמכו בצמיחה כלכלית בגואטמלה בשיעור ממוצע שנתי של 3.3% בשנים 2025-2028.

תוכנית אסטרטגית לשנים 2020-2030 בשם Guatemala moving forward מתמקדת ב-5 תחומים: עידוד השקעות זרות והגדלת יצוא, פיתוח ההון האנושי, שיפור ,פיתוח תשתיות ופיתוח סקטור התיירות, חיזוק שלטון החוק ושיפור הסביבה העסקית במדינה. למרות חשיבות התוכנית, ההתקדמות בשלב זה איטית. קרן המטבע והבנק העולמי מכוונים את הרשויות במטרה להאיץ את יישום ההליכים הנדרשים לקידום התוכנית.

אירועים מאקרו-כלכליים:

משבר הקורונה

כלכלת גואטמלה התכווצה ב-1.8%% תמ"ג בשנת 2020, שיעור נמוך משמעותית ממרבית המדינות באזור. זה קרה בזכות העברות שהחזיקו מעמד גם במהלך המגפה ותמיכה רחבה מצד הממשל. בשנה לאחר מכן המדינה הצליחה לרשום צמיחה שנתית מרשימה של 8%.

מלחמת רוסיה – אוקראינה

בשנת 2022 עם פלישת רוסיה לאוקראינה, מחירי נפט, גז וסחורות אחרות הגיבו בעליות חדות. הדבר גרם לירידה בעודף במאזן התשלומים המשקפת את עלית הגירעון המסחרי. בנוסף, המדינה נאלצה להתמודד עם עליה לחצים אינפלציוניים, מה שהוביל להתרחבות הגירעון תקציבי.

שינויי דירוג בסוכנויות הדירוג

- בחודש אפריל 2023 העלתה סוכנות הדירוג את S&P דירוג המדינה מ-'BB-' ל-'BB' עם תחזית יציבה. הסיבות להעלאת הדירג הן מדיניות פיסקלית ומוניטרית נבונות התומכות ביציבות כלכלית ובצמיחת התוצר, על אף תנאים גלובליים מאגרים. יחס חוב לתוצר נמוך ורזרבות מט"ח גבוהות מאפשרות גמישות בניהול כלכלי בתנאי מאקרו משתנים. עמדה חיצונית תמשיך להיות חזקה, עודף במאזן התשלומים יצטמצם מעט עקב עליה ביבוא, עליה במחירי הנפט ועליה מתונה יותר בהעברות שוטפות.
- בפברואר 2023 סוכנות הדירוג פיטצ' העלתה את דירוג המדינה מ-'BB-' ל-'BB' עם תחזית יציבה. הסיבה להעלאת הדירוג היא התאוששות כלכלית חזקה ושיפור פיסקלי וחיצוני משמעותיים. עודף בגירעון שוטף עלה ותומך בנזילות חיצונית ויכול שירות חוב חיצוני. יחד ים זאת, חולשת מוסדות ציבוריים ופילוג פוליטי ממשיכים להוות נקודות חולשה בדירוג המדינה.
- ביוני 2022 אשררה סוכנות הדירוג מודיס את דירוג המדינה 'Ba1' ועדכנה את תחזית הדירוג משלילית ליציבה. העלאת הדירוג נובעת מיכול המדינה להתאושש ממגפת קורונה תוך השפעה מוגבלת על פרופיל האשראי הכולל, כאשר כלכלה הציגה צמיחה חזקה בשילוב עם מדיניות פיסקלית שמרנית ועליה מוגבלת של החוב. הכנסות לנפש נמוכות יחסית למדינות מקבילות, מוסדות ציבוריים ממשיכים להיות חלשים.

היסטוריית הדירוגים:

Moody's		Fitch		S&P	
Ba1	06.2010	BB	02.2023	BB	04.2023
Ba2	07.1997	BB-	04.2020	BB-	10.2017
		BB	04.2019	BB	06.2006
				BB-	05.2003
				BB	10.2001

מדיניות פיסקאלית וחוב ממשלתי

הגירעון התקציבי וחוב ציבורי של גואטמלה הם בין הנמוכים בקטגורית מדינות בדירוגים דומים. הגירעון התקציבי צפוי לרדת מ-1.8% מהתמ"ג ב-023 ל-1.6% מהתמ"ג ב-2024. הוצאה חברתית תהיה בראש סדר עדיפויות בממשל החדש. הנשיא הנכנס אותת על כוונתו להגדיל הכנסות ממסים על מנת לממן את מדיניותו. עם זאת, הכנסות ממסים צפויות להישאר מתחת לפוטנציאל גביה בטווח הבנוני עקב התקדמות איטית ברפורמות לשיפור גבית מס והעלאת תעריפי מס ליחידים ולחברות. למרות שהכנסות ממסים יהיו רק 11.5% מהתוצר בשנים 2024-2028, והמשך מתן סובסידיות על דלק ומזון מצד הממשלה במטרה לתמוך בשכבות אוכלוסיה חלשות, מדינות פיסקלית אחראית תשמר את הגירעון התקציבי ברמה ממוצעת של 1.7% בשנים אלו.

צמיחה כלכלית מתמשכת תסייע לחוב ציבורי שכבר חזר לרמתו של לפני המגפה, להמשך ולרדת עוד. הוא צפוי להגיע ל-32.6% מהתמ"ג בשנת 2028. רמות חוב נמוכות יספקו גישה נוחה לשווקים חיצוניים ויאפשרו גיוס בתנאים סבירים. בספטמבר 2023 גואטמלה הנפיקה אג"ח ל-9 שנים (פדיון ב-2032) בסכום של 565 מיליון דולר עם קופון 7.05%. ע"פ הערכות של פיטצ', צרכי המימון הנמוכים של גואטמלה ממומנים בעיקר על ידי מקורות מקומיים, בניגוד למדינות מקבילות אשר נוטות להסתמך יותר על אשראי מגופים מולטילטרליים והנפקות אג"ח בשווקים בינלאומיים. פירעון אג"ח קרוב הינו בסך של 700 מיליון דולר והוא צפוי להתרחש במאי 2026.

ע"פ נתוני S&P, נכון לתחילת 2023 כ-43% מהחוב הציבורי של גואטמלה נקוב בדולר ארה"ב, מה שמשאיר אותו חשוף לפיחות המטבע המקומי. את סיכון המטבע מאזן תמהיל חוב נוח שברובו ניתן בריבית קבועה. החוב החיצוני מהווה כ-40% מך החוב הציבורי ורובו מגיע ממקורות מולטילטרליים.

מדיניות מוניטרית

מדיניות מוניטארית של גואטמלה נקבעת על ידי הבנק המרכזי שלה. הבנק המרכזי נחשב לעצמאי, חל עליו איסור מוחלט לממן הוצאות ממשלתיות. הבנק המרכזי בדרך כלל מצליח בשנים האחרונות לעמוד ביעד האינפלציה שנקבע בטווח 3-5%. הבנק המרכזי צפוי להותיר את הריבית הנוכחית בגובה של 5% במהלך 2023, הורדות ריבית צפויות להתחיל ברבעון הראשון של 2024, ככל שרמת האינפלציה תתכנס לטווח היעד. ע"פ הערכות, הריבית תמשיך לרדת עד לרמה 2.75% ב-2025.

בשנת 2024 האינפלציה תישאר בטווח היעד של הבנק המרכזי, אך ישנם סיכונים משמעותיים הקשורים למזג האוויר לתחזית זו. למרות שהתנאים המוניטריים המקומיים הדוקים והקלה נוספת בצווארי הבקבוק של האספקה העולמית יתמכו בירידת האינפלציה, מחירי הדלק יישארו מעל לרמות שלפני המגפה. מכיוון שגואטמלה היא יבואנית דלק נטו, עלויות ההובלה המקומיות צפויות להישאר גבוהות בשנים הקרובות. יתרה מכך, כמות גשמים נמוכה מהממוצע השנתי עקב 'אל ניניו' עלולה להכביד על התפוקה החקלאית, מה שיוביל לעליה בלחצים אינפלציוניים. ע"פ הערכות אקונומיסט, האינפלציה תהיה קרובה לגבול העליון של טווח היעד עד סוף 2024, אם כי היא תישאר בגבולותיו 3%-5% בשנים 28-2025.

המטבע המקומי של גואטמלה קצאל היה מוצמד לדולר ארה"ב עד שנת 1987, כעת שער החליפין נקבע בשיטת שער חליפין צף מנוהל, כלומר אין הצמדה למטבע אחר, אך לבנק המרכזי קיימת זכות להתערב בשווקי מט"ח לצורך השפעה על שער החליפין. קצאל צפוי להיות יציב יחסית בשנים 2024-2028 עקב אינטגרציה מוגבלת של גואטמלה בשווקים פיננסיים גלובליים. יתרות מט"ח ימשיכו להיות גבוהות ולכסות 7 חודשי יבוא.

מערכת בנקאית

בנקים הם השחקנים העיקריים בסקטור פיננסי של גואטמלה. בשנת 2022 היו במדינה 17 בנקים שריכזו כ-93% מסך הנכסים הפיננסיים במגזר, כאשר 10 מתוכם שייכים לאותה קבוצה. בנק דיגיטלי חדש הושק בדצמבר 2022. מערכת בנקאית במדינה מהוונת היטב ומציגה רווחיות עולה. מבחני לחץ מצביעים על כך שהבנקים ממשיכים להיות ערוכים היטב לעמידה במגוון של זעזועים עם נזילות מספקת. יחס הלימות ההון ב-2022 צפוי לעמוד על 16.5, יחס הלוואות ללא

תנועה מציג מגמת ירידה מתמשכת וצפוי לעמוד על 1.3 באותה שנה.

מצב חיצוני

מאזן התשלומים של גואטמלה רושם עודף במהלך העשור האחרון. העודף בחשבון השוטף צפוי לרדת ל-1.3% מהתמ"ג ב-2022 (לעומת 2.2% ב-2022). הירידה נובעת מעליה מתונה יחסית בהעברות בשילוב עם גירעון מסחרי גבוה מהצפוי כתוצאה מעליה במחירי הסחורות שנגרמה על ידי פלישת רוסיה לאוקראינה. התאוששות בסקטור התיירות הצליחה למתן את המגמה הזאת באופן חלקי בלבד. העודף בחשבון השוטף משקף את עוצמת ההעברות השוטפות שעולות בעקביות בעשרים השנים האחרונות (למעט שנת 2008 בה היה משבר פיננסי עולמי). העודף בחשבון העברות השוטפות יתמתן ב-2024 בעקבות הידוק מוניטארי של הפד שמוביל להאטה בכלכלה האמריקאית, אך הוא צפוי להישאר מעל 16% מהתמ"ג בשנים הקרובות ולהמשיך ולתמוך בעודף בחשבון השוטף. העודף בחשבון השוטף צפוי לעמוד על 1.5% מהתמ"ג ב-2023 ו-1.6% מהתמ"ג ב-2024 ולרדת בשנים הבאות עד לרמה של 1.1% מהתמ"ג ב-2028. השקעות זרות ישירות יישארו נמוכות יחסית בעיקר עקב חשש המשקיעים מחוסר יציבות פוליטית וסביבה עסקית מאתגרת.

החוב החיצוני מהווה כ-40% החוב הציבורי, הוא נמצא במגמת ירידה בשנים האחרונות, מגמה זו צפויה להמשיך גם בשנים הקרובות. החוב החיצוני ב-2022 צפוי לעמוד על 25% מהתמ"ג ועל 22.4% מהתמ"ג ב-2024. קרוב למחצית מהחוב החיצוני מגיע ממקורות מולטילטרליים, כאשר מח"מ ממוצע הינו בנוני-ארוך. ביוני 2022 גואטמלה ביצעה תשלום של קרן אג"ח בשווי 700 מיליון דולר. פירעון האג"ח מומן בין היתר באמצעות אשראי בתנאים מוזלים שהתקבל מהבנק העולמי בשווי 500 מיליון דולר. בניתוח קיימות החוב של קרן המטבע (DSA) שפורסם במאי 2023 החוב של גואטמלה ממשיך להיות בר-קיימא ועמיד בפני זעזועים, הסיכון למצוקת החוב מוגדר כמתון.

לאחר ירידה בשנת 2021 בעקבות מגפת קורונה, עתודות מט"ח של גואטמלה צפויות לחזור למסלול עליה כפי שהיה בשנים לפני המגפה. הן צפויות לכסות 6.8 חודשי יבוא ב-2023, 7 חודשי יבוא ב-2024. עתודות מט"ח של גואטמלה יוסיפו להיות גבוהות גם בשנים לאחר מכן בתמיכת העברות משמעותיות וימשיכו להוות גורם מייצב בכלכלת המדינה.

שת"פ עם בנק עולמי – הבנק העולמי הכין תוכנית שותפות חדשה (CPF) לשנים 2024-2027 כחלק מהמאמצים לחיזוק ההון האנוי, בנית עמידות בפני אסונות טבע ושינויי האקלים, שיפור בהזדמנויות התעסוקה. במסגרת התוכנית החדשה, במהלך 4 שנים קרובות גואטמלה תזכה להשקעות בהיקף כולל של כ-2.5 מיליארד דולר. הפורטפוליו הנוכחי של הבנק העולמי במדינה מורכב מ-4 פרויקטים פעילים וסכום של 552 מיליון דולר.

תמ"ג לפי מגזרים: חקלאות- 13.3%; תעשייה- 23.4%; שירותים- 63.2% (הערכה לשנת 2017).

כוח העבודה לפי מגזרים: חקלאות- 31.4%; תעשייה- 12.8%, שירותים- 55.8% (הערכה לשנת 2017).

סחר חוץ

שותפות סחר עיקריות- ייצוא: ארה"ב (32%), אל סלוודור (12%), הונדורס (10%), ניקרגואה (6%), מקסיקו (4%).[1]

שותפות סחר עיקריות- ייבוא: ארה"ב (33%), סין (17%), מקסיקו (9%), אל סלוודור(5%), קוסטה ריקה (3%). [1]

מוצרי ייצוא עיקריים: הלבשה, בננות, קפה, שמן דקל, הל, סוכר, סגסוגות ברזל (2021).

מוצרי ייבוא עיקריים: נפט מזוקק, ציוד שידור, מכוניות, תרופות ארוזות, ביגוד והלבשה, פולימרים (2021).

סחר עם ישראל: יצוא לישראל –4.4 מיליון דולר, יבוא מישראל – 34.5 מיליון דולר.[2]

מקורות: קרן המטבע הבינלאומית (2023), EIU (אוקטובר 2023), Fitch (פברואר 2023), S&P (אפריל 2023), Moody's (יוני 2022), מועדון פריז, CIA factbook, Bloomberg, ומקורות נוספים.

[1] CIA- the world factbook נתוני 2021.
[2] הלמ"ס, נתוני 2022.

מדדים כלכליים

אינדיקטורים כלליים	2019	2020	2021	2022e	2023e	2024f	2025f	2026f	2027f	2028f
אוכלוסייה (מיליון)	17.6	17.9	18.3	18.7	19.0	19.4	19.8	20.2	20.7	21.1
שיעור אבטלה (%)	2.19	3.4	2.9	2.6	2.9	2.5	2.3	2.2	2.2	2.2
תמ"ג נומינלי (מיליארדי דולר)	77.2	77.7	86.1	95.0	104.2	112.1	120.6	128.8	138.1	148.1
תמ"ג נומינלי (מיליארדי מטבע מקומי)	594.0	600.1	665.6	736.1	816.0	876.1	941.7	1,004.1	1,075.4	1,151
תמ"ג לנפש (דולר)	4,390	4,337	4,705	5,091	5,475	5,769	6,081	6,365	6,690	7,025
צמיחה ריאלית (%)	4.0	-1.8	8.0	4.1	3.6	3.3	3.4	3.3	3.2	3.2
צמיחה ריאלית לנפש (%)	1.9	-3.8	5.8	2.0	1.6	1.3	1.4	1.3	1.1	1.1
סקטור פיסקלי										
באחוזי תמ"ג										
מאזן תקציבי	-2.2	-4.9	-1.2	-1.7	-1.8	-1.6	-1.6	-1.6	-1.7	-1.6
הכנסות הממשלה	11.2	10.7	12.4	12.7	12.3	12.3	12.1	11.9	11.8	11.7
הוצאות הממשלה	13.4	15.6	13.5	14.4	14.1	13.9	13.7	13.5	13.5	13.3
חוב ציבורי	35.1	41.2	39.0	36.8	35.1	35.3	34.1	33.3	33.5	32.7
ב-% מההכנסות	313.1	386.3	315.4	290.7	285.4	287.0	281.8	279.8	283.9	279.5
סקטור מוניטרי ופיננסי										
באחוזים										
ריבית על הלוואות	12.7	12.5	12.2	11.9	11.9	11.8	11.8	11.8	11.8	11.8
ריבית על פקדונות	5.0	4.6	4.1	3.9	2.8	3.2	3.7	3.8	4.3	4.3
שיעור אינפלציה (ממוצע)	3.7	3.2	4.3	6.9	6.0	4.0	3.9	3.8	3.8	3.7
שיעור אינפלציה (לסוף תקופה)	3.4	4.8	3.1	9.2	3.6	4.2	3.8	3.8	3.7	3.9
USD/XAF										
שע"ח נומינלי (לסוף תקופה)	7.7	7.8	7.7	7.9	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8
שע"ח נומינלי (ממוצע לתקופה)	7.7	7.7	7.7	7.7	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8
שע"ח ריאלי-אפקטיבי (100 = 2010)	110.0	110.8	108.9	103.8	100.9	100.3	99.9	99.7	99.5	99.4

מקור: EIU (נובמבר 2023), קרן המטבע הבינלאומית (מאי 2023)

	2019	2020	2021	2022e	2023e	2024f	2025f	2026f	2027f	2028f
מאזן התשלומים										
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)										
מאזן חשבון שוטף	1,822	3,918	1,890	1,243	1,574	1,787	1,645	1,587	1,819	1,611
ב- % תמ"ג	2.4	5.0	2.2	1.3	1.5	1.6	1.4	1.2	1.3	1.1
מאזן חשבון מסחרי	-7,967	-6,314	-10,928	-14,258	-15,015	-15,798	-16,868	-17,753	-18,659	-19,870
ב- % תמ"ג	-10.3	-8.1	-12.7	-15.0	-14.4	-14.1	-14.0	-13.8	-13.5	-13.4
ייצוא סחורות במונחי F.O.B	9918.5	10,126.6	12,361.4	14,265.9	14,500.3	15,477.4	16,274.0	17,035.8	17,812.0	18,682.5
ייבוא סחורות במונחי F.O.B	17885.4	16,440.8	23,289.1	28,523.7	29,515.0	31,275.0	33,142.0	34,789.0	36,471.0	38,552.0
מאזן חשבון שירותים	38	-240	-1,170	-1,554	-2,505	-2,448	-2,269	-1,934	-1,620	-1,324
ב- % תמ"ג	0.0	-0.3	-1.4	-1.6	-2.4	-2.2	-1.9	-1.5	-1.2	-0.9
ייצוא שירותים	3679.1	2,586.4	2,884.5	3,860.6	2,856.0	2,805.0	2,722.0	2,807.0	2,884.0	2,955.0
ייבוא שירותים	3641.1	2,826.0	4,054.2	5,414.7	5,361.0	5,253.0	4,991.0	4,741.0	4,504.0	4,279.0
מאזן חשבון הכנסות	-1,404	-1,407	-2,127	-1,931	-1,956	-1,323	-931	-948	-765	-674
ב- % תמ"ג	-1.8	-1.8	-2.5	-2.0	-1.9	-1.2	-0.8	-0.7	-0.6	-0.5
ייצוא הכנסות	1009.9	1,010.7	1,019.4	1,490.0	775.0	736.3	699.4	664.5	631.2	599.7
ייבוא הכנסות	2414	2,418.0	3,146.6	3,421.0	2,730.9	2,059.2	1,630.1	1,612.3	1,396.4	1,273.7
העברות שוטפות, נטו	11,155	11,879	16,115	18,986	21,050	21,356	21,713	22,222	22,864	23,478.6
ב- % תמ"ג	14.5	15.3	18.7	20.0	20.2	19.1	18.0	17.2	16.5	15.9
השקעות ישירות זרות, נטו (FDI)	796.2	782.7	2,985.7	656.1	854.6	936.8	985.7	1,135.0	1,229.0	1,340.0
ב- % תמ"ג	1.0	1.0	3.5	0.7	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9
ב- % המאזן בחה"ש	43.7	20.0	158.0	52.8	54.3	52.4	59.9	71.5	67.6	83.2
חוב ונכסים חיצוניים										
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)										
סך החוב החיצוני	25,034.6	24,813.1	26,964.5	23,732.0	23,371.4	24,805.9	24,737.6	24,959.9	26,867.5	27,259.7
ב- % תמ"ג	32.4	31.9	31.3	25.0	22.4	22.1	20.5	19.4	19.4	18.4
ב- % יצוא	171.4	180.8	165.8	121.0	128.9	130.4	125.6	121.7	126.0	122.6
סך החוב החיצוני לטב"א	23,419	23,136	24,732	21,378	20,956	22,358	22,239	22,385	24,215	24,515
סך החוב החיצוני לט"ק	1,338.2	1,387.5	1,376.3	1,445.1	1,517.4	1,593.2	1,672.9	1,756.5	1,844.4	1,936.6
קרן המטבע	277.8	289.4	856.1	909.1	897.8	854.3	825.2	818.2	808.0	808.0
פיגורים על תשלומי ריבית	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
פיגורים על תשלומי קרן	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
עתודות מט"ח	14,447	18,045	20,532	20,013	21,214	22,487	23,836	25,266	26,782	28,389.2
בחודשי יבוא	7.2	10.0	8.1	6.4	6.8	7.0	7.2	7.4	7.6	7.7
שירות החוב										
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)										
שירות החוב השנתי	2,040	3,385	1,607	5,303	3,931	3,058	3,128	3,921	3,250	3,352
ב- % יצוא	14.0	24.7	9.9	27.0	21.7	16.1	15.9	19.1	15.2	15.1
תשלומי קרן	993.9	2,141.4	546.5	4,313.1	3,024.1	2,184.6	2,268.3	3,040.6	2,402.7	2,490.1
תשלומי ריבית	1,046.5	1,243.7	1,060.8	989.5	907.3	873.8	859.7	880.3	847.4	862.0
יחס ריבית להכנסות	12.10%	14.99%	9.97%	8.23%	7.08%	6.34%	5.89%	5.74%	5.20%	4.97%
יחס קרן להכנסות	11.49%	25.81%	5.14%	35.87%	23.59%	15.85%	15.55%	19.83%	14.74%	14.37%
יחס שירות החוב להכנסות	23.60%	40.80%	15.11%	44.10%	30.66%	22.18%	21.44%	25.57%	19.94%	19.35%
מערכת בנקאית										
באחוזים										
יחס הלימות ההון (הון רגולטורי לנכסי הסיכון)	15.5	16.1	17.3	16.5	....	....	....	....	....	....
הלוואות ללא תנועה ברוטו מסך הלוואות ברוטו	2.2	1.8	1.7	1.3	....	....	....	....	....	....

מקור: EIU (נובמבר 2023), קרן המטבע הבינלאומית (מאי 2023)